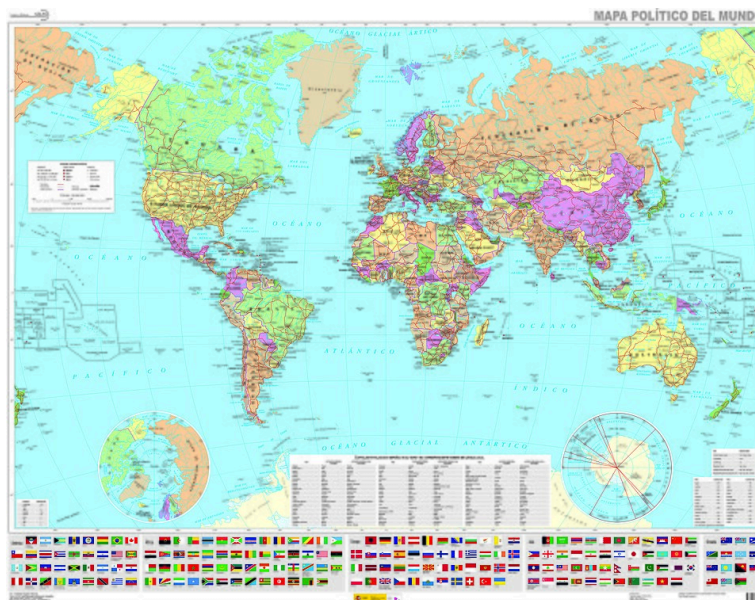

UD 2.- A ORGANIZACIÓN POLÍTICA DAS SOCIEDADES. A ORGANIZACIÓN POLÍTICA E TERRITORIAL DE ESPAÑA.

1. Introducción: Como se organiza o mundo e España?

- O mundo está dividido en Estados (países) separados por fronteiras.
- Cada Estado ten a súa propia organización política, social e económica.
- A forma de organizarse dos países foi cambiando ao longo da historia.
- En España, despois da ditadura do xeneral Franco (1936-1975), empezou a democracia.
- A Constitución Española de 1978 é a lei máis importante do país.
- A Constitución di que España é un Estado democrático e unha monarquía parlamentaria.
- España divídese en tres niveis territoriais: municipios, provincias e comunidades autónomas.

Preguntas

1.- Cal é a lei máis importante de España aprobada no ano 1978?

2.- En que tres niveis territoriais se organiza España?

2. A organización política das sociedades

- Diferenza entre Estado, Goberno e Nación:
 - Estado: Conxunto de leis e institucións permanentes que organizan un país.
 - Goberno: Grupo temporal de persoas (presidente e ministros) que dirixe o Estado.
 - Nación (concepto complexo): Grupo de persoas que comparten a mesma lingua, historia e cultura.
- Elementos que forman un Estado:
 - Territorio: O espazo delimitado por fronteiras.
 - Poboación: As persoas que viven nese territorio.
 - Soberanía: O poder de tomar decisións propias sen depender doutro país. Na democracia, a soberanía é do pobo.
 - Institucións: Os organismos oficiais que fan funcionar o Estado.
- A separación de poderes (Montesquieu):
 - Poder Lexislativo: Fai e aproba as leis. Exerceo o Parlamento.
 - Poder Executivo: Aplica as leis e goberna. Exerceo o Goberno.
 - Poder Xudicial: Castiga a quen incumpre as leis. Exérceno os xuíces e tribunais.
- Formas de goberno:
 - Pola participación cidadá:
 - Democracia: O pobo elixe os seus gobernantes mediante o sufraxio universal (voto libre de todos os maiores de 18 anos).
 - Non democrático (ditadura): A cidadanía non ten dereitos políticos nin eleccións libres.
 - Pola Xefatura do Estado:
 - Monarquía: O Xefe do Estado é un rei ou raíña. Na monarquía parlamentaria, o rei reina pero non goberna.
 - República: O Xefe do Estado é un Presidente elixido polo pobo ou polo Parlamento.

Preguntas

1.- Cales son os tres poderes do Estado e quen os exerce?

2.- Que significa "sufraxio universal"?

3. A organización territorial do Estado

- Os Estados divídense en zonas máis pequenas (rexións, provincias, concellos) para gobernar mellor e prestar servizos.
- Tipos de Estados segundo o reparto do poder:
 - Estado Centralizado: A administración central toma todas as decisións para todo o país. Exemplo: Francia ou Portugal.
 - Estado Descentralizado: O goberno central comparte o seu poder e competencias (como educación ou sanidade) con gobernos rexionais.
 - Estado Autonómico: As rexións teñen autonomía e leis propias (como España ou Italia).
 - Estado Federal: Varios estados únanse baixo un goberno común (como Estados Unidos ou Alemaña).

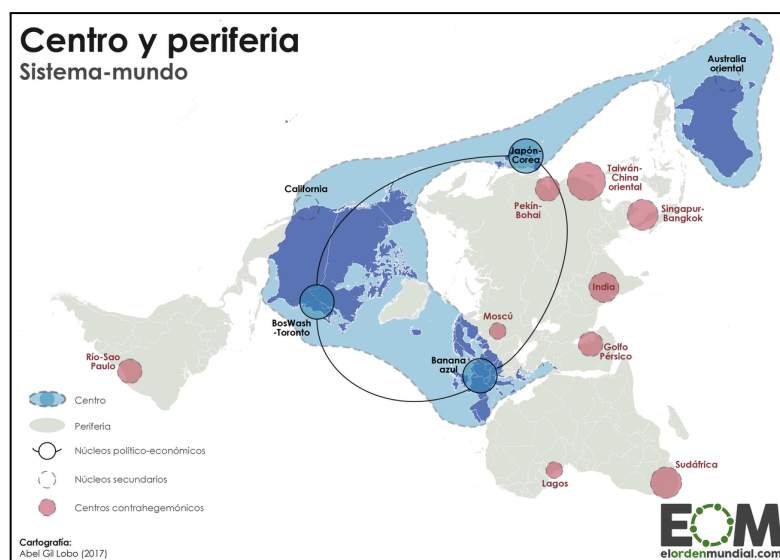
Preguntas

1.- Cal é a diferenza principal entre un Estado centralizado e un Estado descentralizado?

2.- Que dous tipos de Estado descentralizado existen?

4. Relacións e conflitos internacionais

- No mundo hai 195 países. Non todos teñen a mesma riqueza nin o mesmo poder.
- A teoría Centro-Periferia:
 - Países do Centro: Países desenvolvidos e ricos (Estados Unidos, Unión Europea, Xapón). Teñen bo nivel de vida, sanidade e tecnoloxía.
 - Países da Periferia: Países menos desenvolvidos (África, Latinoamérica) con necesidades básicas sen cubrir.
 - Países Emerxentes (BRICS): Países que están medrando moito na economía mundial (Brasil, Rusia, India, China e Sudáfrica).
- Evolución da política mundial:
 - Mundo Bipolar: Durante a Guerra Fría (1945-1991), o mundo dividíase entre dous bloques liderados por Estados Unidos e a URSS.
 - Mundo Multipolar: Hoxe o poder está repartido entre varias potencias mundiais.
- A ONU e a paz:
 - En 1945 creouse a Organización das Nacións Unidas (ONU) para evitar guerras e manter a paz.

Preguntas

1.- Cales son as características dos países do Centro

2.- En que ano e para que se creou a Organización das Nacións Unidas (ONU)?

5. A organización política e territorial de España

- A política en España:
 - España é unha Monarquía Parlamentaria. O Rei Felipe VI é o Xefe do Estado, pero non goberna.
 - Os cidadáns maiores de 18 anos elixen os seus representantes nas eleccións.
- División de poderes en España:
 - Poder Lexislativo: As Cortes Xerais (Congreso dos Deputados e Senado) fan as leis e aproban os orzamentos.
 - Poder Executivo: O Goberno (Presidente e Ministros) aplica as leis e dirixe a política.
 - Poder Xudicial: Os Xuíces e Tribunais (como o Tribunal Supremo e o Tribunal Constitucional) aplican a xustiza.
- Organización territorial:
 - España ten 17 Comunidades Autónomas e 2 Cidades Autónomas (Ceuta e Melilla).
 - Cada comunidade ten a súa lei básica chamada Estatuto de Autonomía.
- O caso de Galicia:
 - O Estatuto de Autonomía de Galicia aprobouse en 1981 e recoñece a Galicia como nacionalidade histórica.
 - Galicia ten competencias propias en lingua galega, cultura, agricultura e pesca.
 - As súas institucións principais son o Parlamento de Galicia ("O Hórreo") e a Xunta de Galicia.
- Provincias e Municipios:
 - España ten 50 provincias gobernadas polas Deputacións.
 - O Municipio (Concello) é a unidade máis pequena. Está gobernado polo Alcalde ou Alcaldesa e os concelleiros. O Concello dá servizos directos como auga potable, luz pública, limpeza e policía local.

Preguntas

1.- Cales son as dúas cámaras que forman as Cortes Xerais en España?

2.- Cales son as principais institucións de Galicia e que servizos presta un Concello?

